

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי פרופ' נחמה ליבוביץ - שנת השלושים

30

ט"ז

קרח תשל"א

הערה: גליון זה הוא המשכו של גליון קרח תשי"ג שעסק במחלוקתו של קרח בכללה, וכך בפסוקים הראשונים של פרקנו.

א. שאלת סגנון:

השוה:

דברי משה

דברי קרח דתן ואבירם

ד. וישמע משה ויפל על פניו

ה. וידבר אל קרח ואל עדתו

ז. ... רב לכם בני לוי

ט. המעט מכם כי הבדיל אלוקי ישראל

אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו..

י. ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי אתך

ובקשתם גם כהונה?

ג. ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם:

רב לכם כי כל העדה כלם קדושים...

יג. המעט כי העלתנו מארץ זבת חלב ודבש

להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם תשתרר?

יצחק עראמה עקדת יצחק פ' קרח:

בסגנון דבריהם ובנרצה מהם (= בכונת דבריהם) הורו תכלית חציפותם ועזותם, וזה, כי לפי שמשה התחיל דבורו עמהם במלת "המעט מכם" וסיים דבריו באמרו "רב לכם, בני לוי", שהם הדברים שהתחילו הם עמו, באמרם "רב לכם, כי כל העדה קדושים", כונו גם הם עכשיו להתחיל דבורם "המעט כי העליתנו", כלומר: "אתה תפשת בסוף מליצתך ראשית דבורנו, גם אנו נתפוש בראשית דבורנו ראשית מליצתך, כי גם לנו פה להשיב כמורך". והם ודאי דברי קנטור וחלוק על רבם.

1. הסבר מהו - איפוא - האמצעי הסגנוני הנותן בטויו ל"תכלית חציפותם ועזותם".

2. הראה בדבריהם (פסוקים י"ב - י"ד) עוד בטויים במעידים על "חוצפה ועזות" זו?

3. הבא דוגמא לסגנון וכוח זה (דבור המחקה דבור) גם בפרשה הקודמת (שלח!).

ב. מתוך דברי המדרש

1. ח' ויאמר משה אל קרח...

י' ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהונה?

י"א לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה' ואהרן מה כי תלינו עליו?

תנחומא קרח ו': כל הדברים האלה פייס משה לקרח ואין אתה מוצא שהשיבו דבר, לפי שהיה פקח

ברשתו. אמר: "אם אני משיבו, יודע אני בו שהוא חכם גדול, עכשיו יקפחני בדבריו ומקללני ואני

מתרצה על כרחי, מוטב שלא אזדקק לו."

מה התמיהה שבפרקנו שרצה המדרש לישוב?

2. י"ח: ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן.

י"ט: ויקהל עליהם את כל העדה.

תנחומא קרח ז': "... ויקחו איש מחתתו" הלך קרח כל אותו לילה והיה מטעה את ישראל. ואומר להם: "ומה אתם סבורים, שאני עוסק ליטול אותה גבורה לעצמי? אני מבקש שתהא הגדולה חוזרת על כלנו: שמשה נטל מלכות לעצמו ואת הכהונה הגדולה נתנה לאהרן אחיו לחוק עולם." והיה הולך ומפתה כל שבט ושבט כראוי לו, עד שנשתתפו בידו.

וע' רש"י א. מה היא דרך ההסתה שהלך בה קרח לדעת המדרש?

ב. מה רמז מצא המדרש לדבריו אלה בפסוקים?

3. כ"ג: וידבר ה' אל משה לאמור

כ"ד: דבר אל העדה לאמור: העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירים

כ"ה: ויקם משה וילך...

תנחומא קרח ה': "וידבר ה' אל משה לאמור העלו מסביב..." ו"ואעפ"י ששמע משה מפי הגבורה כך, לא

אמר להם עד שהלך והתרה בהם, שנאמר "ויקם משה וילך אל דתן ואבירים", להודיע

רשעתם שאע"פ שהלך משה ברגליו אצל הרשעים, קשים לרצות: מה עשו? לא רצו

לצאת מאהליהם כנגדו, כשראה משה כך אמר: "עד כאן היה עלי לעשות!"

א. מה מוסר השכל רצה מדרש זה ללמדנו?

ב. מה הרמז שמצא המדרש לדברי אלה הפסוקים?

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:

1. ג ד"ה רב לכם: הרבה יותר מדי

לקחת לעצמם גדולה.

ז ד"ה רב לכם... דבר גדול

נטלתם בעצמכם, לחלוק

על הקבה"ו.

2. ג ד"ה ומדוע תתנשאו: אם לקחת

אתה מלכות, לא היה לך

לברר לאחריך כהונה!

לא אתם לבדכם שמעתם

בסיני "אנכי ה' אלוקיך",

כלם שמעו!

א. מה ראה רש"י לפרש מלת "רב"

בשני המקומות בשתי הוראות שונות?

ב. מדוע אמר רש"י בפ' ג' "לעצמכם"

ובפ' ז' "בעצמכם".

א. גור - אריה מקשה על דברי רש"י:

מדבריו יוצא שחלקו רק על כהונת

אהרון ולא על נשיאות משה - והלא

בפירושו כתוב תתנשאו? *

נסה לישוב קושיתו.

ב. מדוע יכול היה לדעת המדרש קרח

לתלות את טענותיו בשמיעת דברה

ראשונה דוקא?

א. גור - אריה: ובפירושו דברי רש"י:

אתה וכל עדתך הנועדים אתך נועדים

על ה', כי אהרון מהו? ומצאנו הרבה

כך כמו (דברי הימים ב' ט"ו) "והנבואה

עודד הנביא" שפרושו: והנבואה -

נבואת עודד הנביא.

(א) מה הקשר בפסוקנו?

העתק את פסוקנו בסמני פסוק לפי

פרושו של רש"י! *

(ב) מה ראה רש"י להוסיף את המלים "כי

בשליחותו עשיתי לתת... ולא לנו המחלוקת הזו" -מה ישוב ע"י דבריו אלה?

שאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר, יפתור כ"א לפי דרגתו תשובות וגם שאלות נא לשלול
לנחמה ליבוביץ רחוב הצבי 10 ירושלים.